

Furupraktbille (*Chalcophora mariana*) – supplerende kartlegging i 2011–2012

Arne Endre Laugsand og Stefan Olberg

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Fylkesmannen i Telemark søkt etter furupraktbille (*Chalcophora mariana*) for å supplere faggrunnlaget som er utarbeidet. Arten er kritisk truet og foreslått som prioritert art. Kartleggingen ga ingen nye funn av furupraktbille, men likevel ble mange funn av andre rødlistede arter registrert. Det er i dag ikke kjent levesteder for furupraktbille i Norge.

Nøkkelord

furupraktbille
Chalcophora mariana
rødlisteart
Telemark
Drangedal
død ved
kritisk truet
Coleoptera
Buprestidae
prioritert art
furuskog

Omslag

Gammelt klekkehull, som ikke kan artsbestemmes med tilstrekkelig sikkerhet til *Chalcophora mariana*.
Foto: Arne Laugsand 2011

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-240-1

BioFokus-notat 2012-35

Tittel

Furupraktbille (*Chalcophora mariana*) – supplerende kartlegging i 2011–2012

Forfattere

Arne Endre Laugsand og Stefan Olberg

Dato

7. desember 2012

Antall sider

19

Refereres som

Laugsand, A. E. og Olberg, S. 2012. Furupraktbille (*Chalcophora mariana*) – supplerende kartlegging i 2011–2012. BioFokus-notat 2012-35. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Fylkesmannen i Telemark

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Innhold

Bakgrunn	4
Metode	5
Om valg av undersøkelsesområder	5
Resultater	6
Undersøkte lokaliteter	6
Dagens tilstand på kjente funnsteder	10
Andre artsfunn	11
Konklusjon, diskusjon og videre anbefalinger	12
Referanser	14
Vedlegg 1. Øvrige artsfunn i prosjektet som er rapportert til Artskart	15

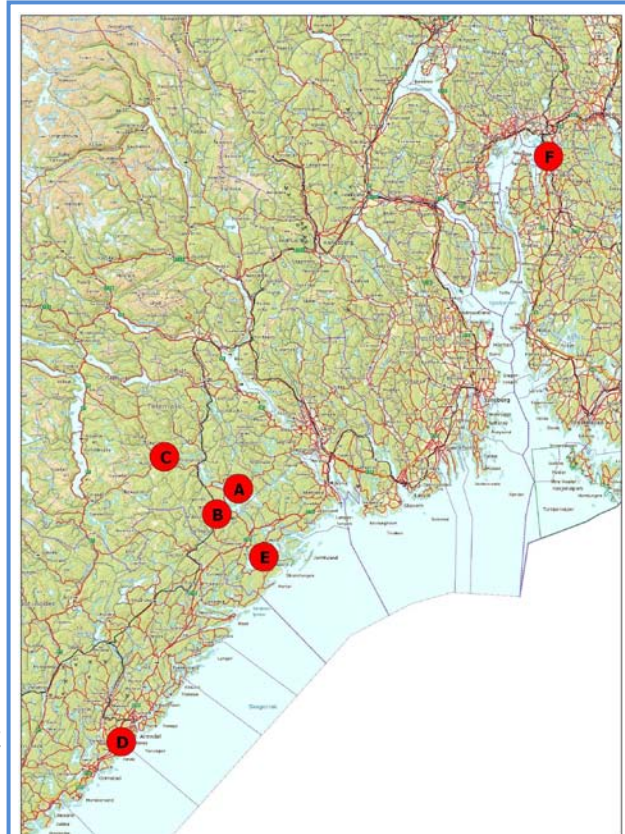
Bakgrunn

Furupraktbille *Chalcophora mariana* (L., 1758) er på Norsk rødliste for arter i 2010 vurdert til å være kritisk truet (CR) i Norge (Kålås m. fl. 2010). I forbindelse med at furupraktbille er foreslått som prioritert art er det utarbeidet et faggrunnlag (Stange og Sverdrup-Thygeson 2011). Arten ble sist observert i 2004 i Norge. Det er derfor usikkert om de tre gamle funnstedene for arten fortsatt har levedyktige bestander og om det for øvrig finnes populasjoner av arten i Norge. BioFokus fikk derfor i 2011 oppdraget med å lete etter og dokumentere leveområder for furupraktbille. Ansvarlig for prosjektet hos Fylkesmannen i Telemark har vært Odd Frydenlund Steen.

Furupraktbille er Norges største praktbille. Larven utvikles i grov død ved av furu som er soleksponert, i lavereliggende områder.

Larveutviklingen tar 3-6 år og foregår langt inne i furuveden som gjerne har et høyt innhold av kvæ. Slik ved dannes i sent-voksende furuskog. Artens utbredelse og biologi i Norge er for øvrig nærmere beskrevet i faktaark hos Artsdatabanken (Ødegaard 2010).

Det foreligger flere funn fra gammelt av, men de tre gamle funnstedene fra nyere tid ligger alle i Drangedal kommune i Telemark. Disse er ved Liaråsen nær Sannes, ved Kjennåsen ved Neslandsvatn og et mer tilfeldig funn av en bille på en veranda på Ettestad ved Snartefjell (Anders Bjørnstad og Stig Otto Hansen, personlige meddelelser).

Figur 1. Kjente funnsteder for furupraktbille i Norge. A, B, C er nye funnsteder i Drangedal. D, E og F er over hundre år gamle funnsteder. D er Nedenes ved Arendal. E er ved Kragerø og F er ved Ljan i Oslo.

Metode

Feltarbeidet ble utført i periodene 17.-19.2011 og 13.-16.8.2012. På forhånd var det plukket ut aktuelle undersøkelsesområder nær de kjente funnstedene. Kartleggingen foregikk ved at antatt egnet substrat ble visuelt undersøkt. Substratet som ble undersøkt var soleksponerte grovere død ved av først og fremst furu, i form av gadd, læger og stubber. Det ble sett etter klekkehull etterlatt av voksne furupraktbiller og gnagespor etter furupraktbillens larver. Klekkehull som ble funnet interessante ble fotografert. Ved funn av klekkehull ble i enkelte tilfeller kjerneveden undersøkt med kniv eller øks for å studere larvegangene inne i substratet for å få flere indikasjoner på hvilken art eller arter som har vært eller er til stede i veden.

Funn av klekkehull og gnagespor i furu vil være den sikreste indikasjonen på et konkret leveområde. Sannsynligheten for å finne voksne furupraktbiller er lav, da antallet individer antas å være lavt og sverming begrenset til noen få varme sommeruker. Ved kartleggingen ble det derfor først og fremst lett etter klekkehull av arten i død ved av furu.

Enkeltfunn av en voksen bille gir i seg selv ingen sikker indikasjon på et leveområde, da billen kan ha flydd et stykke og bli funnet utenfor leveområdet. Under deler av feltarbeidet hvor været var bra ble det likevel også lett etter voksne biller på ferskt furutømmer og på hogstflater. Det er kjent fra andre land at furupraktbilleren tiltrekkes av nylig felt virke. Funn ville indikere at det fortsatt finnes populasjoner i nærområdet til funnstedet.

Om valg av undersøkelsesområder.

De tre kjente funnstedene for arten i nyere tid ble grundig undersøkt og vi foretok en vurdering av områdenes egnethet for arten i dag. Finnerne av billen ble kontaktet og funnsted og omstendigheter rundt funnene ble presisert (Anders Bjørnstad og Stig Otto Hanssen, personlige meddelelser). Stange og Sverdrup-Thygeson (2011) oppgir at billen er funnet ved Henneseid, men dette viste seg nærmere bestemt å være den samme lokaliteten som er oppgitt av Karl Erik Zachariassen, en brannflate ved Sand, Liaråsen (Stig Otto Hanssen, personlig meddelelse).

Deretter ble søkeområdet utvidet til aktuelle lokaliteter i nærheten av de tre kjente funnstedene. For å finne fram til aktuelle områder ble flyfoto studert og MiS- og naturtypedata vurdert og sammenholdt med vår tidligere felterfaringer fra Drangedal.

Resultater

Undersøkte lokaliteter

Totalt ble 30 lokaliteter undersøkt. Verken sikre spor i furuved eller voksne furupraktbiller ble funnet. Men en del av lokalitetene er interessante insektlokaliteter og det ble gjort en del funn av andre rødlistede arter. At arten ikke ble funnet på en lokalitet utelukker ikke at den kan finnes der, men "negative funn" gir også noe informasjon, og en oversikt over hvilke områder som er undersøkt er relevant for videre arbeid. Nedenfor presenteres derfor tabell 1 med vurdering av de 30 områdenes egnethet som leveområde for furupraktbille og et oversiktskart i figur 2.

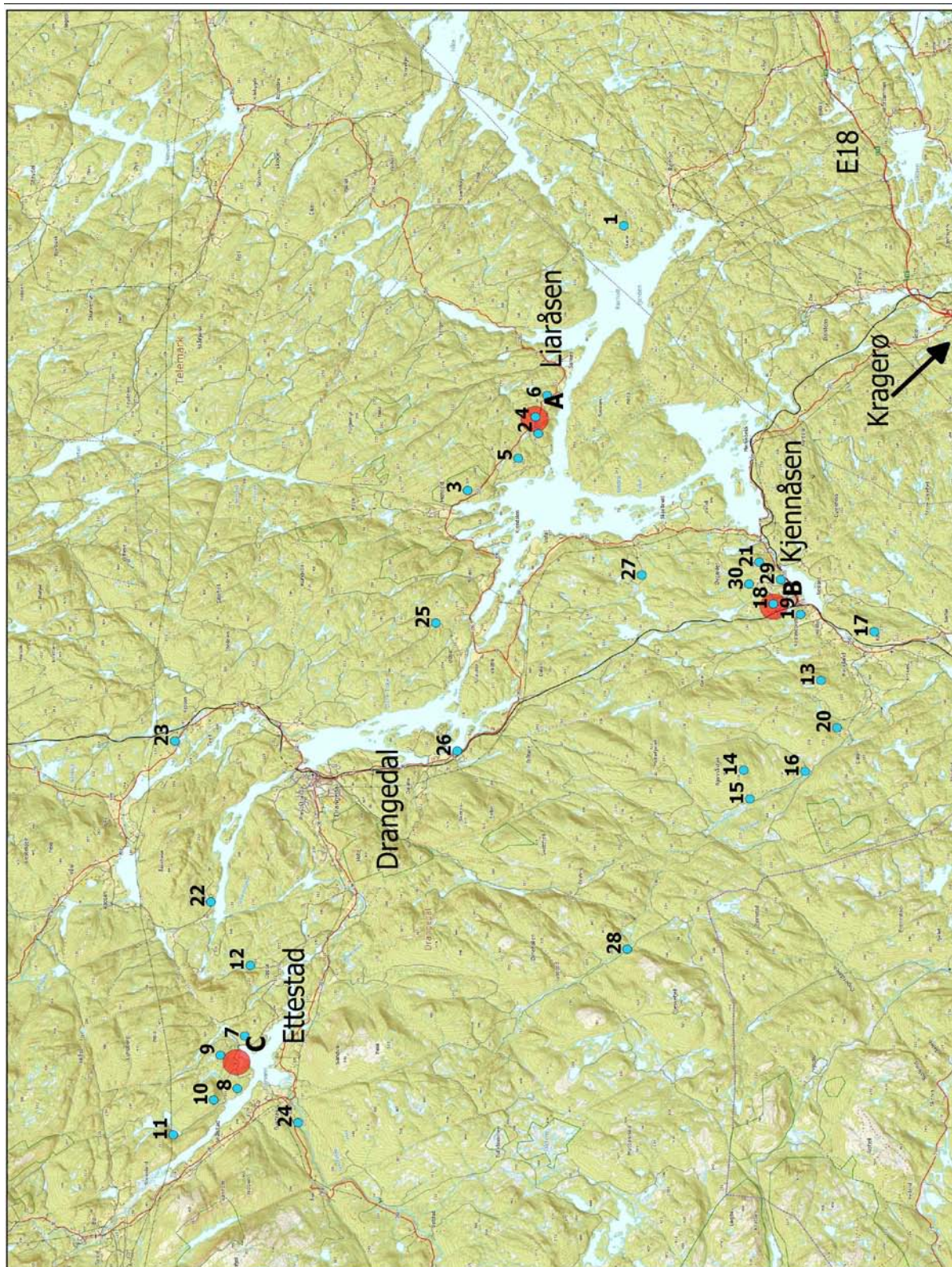
Tabell 1. Lokaliteter undersøkt for furupraktbille i 2011 og 2012.

Nr	Navn	UTM	Kommentar
1	Varparåsane	32V 521023 6541757	Lite egnet. Tidligere egnet. 20 år gammel brannflate. I storparten av feltet er all død ved fjernet. I sørøstre del er det en del passende læger og gadd av furu. Området er under gjengroing.
2	Sannes - Stiansfjellet	32V 514469 6544279	Noe egnet. En del læger av furu i området og trebukken <i>Tragosoma depsarium</i> (VU) ble funnet her.
3	Henseidfjellet	32V 512676 6546366	Lite egnet. Naturreservat. Få egnede læger funnet. Verdien er for insekter mer knyttet til osp og eik.
4	Sannes - Liaråsen	32V 514994 6544360	Funnsted 1999. I dag mindre egnet. Brannflate hvor Stig Otto Hanssen og Karl Erik Zachariassen fant arten. Brannflaten er under gjengroing. Det ble funnet store gamle klekkehull. De fleste ble tolket til å være etter trebukken <i>T. depsarium</i> , andre kunne ikke med sikkerhet bestemmes. Ingen nye store spissovale klekkehull ble funnet.
5	Sannes - Bjørnåsen	32V 513686 6544871	Noe egnet. Eldre produksjonsskog med noen furulæger.
6	Sannes - Kvenntjennkollane	32V 515668 6544019	Noe egnet. Eldre produksjonsskog med noen furulæger.
7	Ettestad "Øst"	32V 495468 6552942	Lite egnet. (Voksen furupraktbille funnet i nærheten i 2004.) Produksjonsskog med lite død ved.
8	Ettestad "Vest"	32V 493810 6553158	Lite egnet. (Voksen furupraktbille funnet i nærheten i 2004.) Produksjonsskog med lite død ved.
9	Ettestad "Nord"	32V 494862 6553662	Lite egnet. (Voksen furupraktbille funnet i nærheten i 2004.) Produksjonsskog med lite død ved.

Nr	Navn	UTM	Kommentar
10	Snartefjell	32V 493450 6553858	Egnet. (Voksen furupraktbille funnet i nærheten i 2004.) Interessant område med en del død ved av furu i soleksponert og bratt terreng. Nyere hogstflater ved foten av fjellet på sør og vestsiden.
11	Portil	32V 492356 6555048	Lite egnet. Området på sørsiden av Steinslandsfjellet ble overfladisk befart.
12	Sirisknotten øst	32V 497694 6552772	Lite egnet. Ferske hogstflater og tømmerstabler med furu og gran som kunne tenkes å tiltrekke voksne biller ble inspisert i varmt vær i slutten av potensiell svermeperiode.
13	Ramnåsen	32V 506683 6535939	Lite egnet. Virket aktuell ut i fra flyfoto, men dette er produksjonsskog med lite død ved.
14	Bjønnåsfjell sørsiden	32V 503853 6538219	Noe egnet. Enkelte tørre furugadd og læger som kan være aktuelle.
15	Bjønnåsfjell vestsiden	32V 502945 6538035	Lite egnet. Lite død ved.
16	Geitryggen	32V 503813 6536406	Lite egnet. Lite død ved.
17	Rødsfjell-Hommansfjellet	32V 508220 6534365	Noe egnet. Enkelte aktuelle gadd og læger, men ingen spor funnet. Nordlige deler av Hommansfjell er ikke befart.
18	Nesland - Kjennåsen	32V 509097 6537344	Funnsted 1998. I dag mindre egnet. Anders Bjørnstad fant arten i en furustubbe i dette området. Hogstflate under gjengroing. Mange stubber og læger er nå for nedbrutt og overgrodd. Litt aktuelt substrat finnes ennå, men ingen spor funnet.
19	Nesland - Valåsen	32V 508763 6536540	Noe egnet. Delvis er Valåsen en nyere hogstflate. Halvåpen furuskog med enkelte mer soleksponerte aktuelle læger og gadd på toppen av småkollene, men ingen spor funnet.
20	Grasåsen - Hulkjerrknutane	32 V 505193 6535463	Lite egnet. Produksjonsskog med lite død ved.
21	Langmyr-knatten	32V 510414 6537760	Noe egnet. Sør i området ble et klekkehull funnet som ved første øyekast kunne se aktuelt ut, men det ble tolket til å være etter trebukken <i>Acanthocinus aedilis</i> "tømmermann".
22	Store Hoseid	32V 499698 6553938	Noe egnet. Noen år gammel hogstflate hvor <i>Buprestis novemmaculata</i> ble funnet i 2008. Potensialet er kanskje større høyere opp i åsen.
23	Kolbånnkåsa	32V 504770 6555002	Noe egnet. Fersk hogstflate undersøkt i varmt vær med håp om å finne voksne individer tiltrukket av lukt av furuvirke.

Nr	Navn	UTM	Kommentar
24	Bustrak	32V 492734 6551369	Ikke relevant som leveområde. Ferskt furutømmer inspisert i godt vær for voksne biller.
25	Straume	32V 508495 6547301	Lite egnet. Områder langs to mindre veier inn til Forbukjerrheia og Butjern befart.
26	Voje sag	32V 504455 6546671	Lite egnet. Sagbruk med nylig felt virke som kunne tenkes å tiltrekke arten. Undersøkt over flere år fra 2004 og sist i 2012.
27	Moen	32V 510005 6541225	Noe egnet, som temporært leveområde. Stor hogstflate med mange soleksponerte stubber av furu og en del furulæger. Området undersøkt i godt vær. To eksemplar av praktbiller <i>B. novemmaculata</i> (EN) svermet i området 15. 8.2012. Den døde veden var for fersk til at furupraktbiller kunne ha rukket å klekke her. Men voksne biller "burde" vært her om arten var vanlig i området rundt.
28	Grønnlifjell (med Gjeskefjell og Østeråfjellet)	32V 498207 6541654	Noe egnet. Området nær veien ved Grønnlifjell befart i 2012. Tidligere år er det undersøkt områder ved Gjeskefjell og Østeråfjell. (Den store rovfluen <i>Laphria gibbosa</i> (EN) ble gjenfunnet i området i 2008, og området er entomologisk spennende.)
29	Løbbedalen	32V 509865 6537128	Lite egnet. Ung furuskog med svært få læger og ingen av rett kvalitet.
30	Langmyr	509723 6538061	Lite egnet. Ung skog. (Kun observert fra vei).

Figur 2. Oversiktskart over undersøkte lokaliteter. Kort beskrivelse av lokalitetene finnes i tabell 1. De røde punktene ved A, B og C er de kjente funnstedene Liaråsen, Kjennåsen og Ettestad.

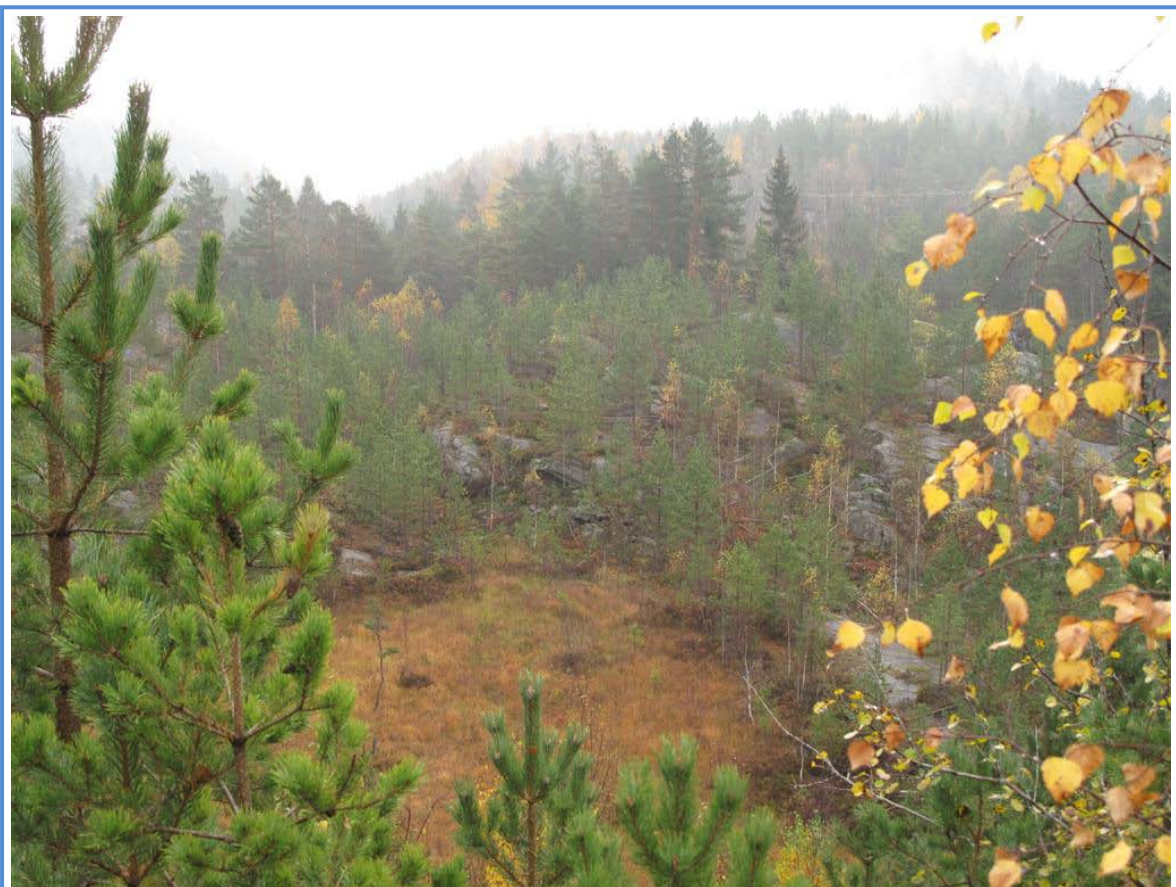

Dagens tilstand på kjente funnsteder.

Begge de dokumenterte leveområdene ved Liaråsen ved Sannes i 1999/2000 og Kjennåsen ved Neslandsvatn i 1998 er under gjengroing med minkende soleksponering av egnede substrater. Liaråsen er en gammel brannflate og Kjennåsen er en gammel hogstflate. En del læger og stubber er i ferd med å bli for nedbrutte til å være egnet for larvene til furupraktbille.

Vi kan ikke utelukke at arten fortsatt finnes på disse lokalitetene, men det er lite sannsynlig. Dette vil ikke være egnede lokaliteter over tid, siden det her blir et lengre brudd i kontinuitet av død ved i grove dimensjoner. Se bilder 1, 2 og 3.

Ettestad-funnet fra 2004 er et tilfeldig funn av en voksen bille på en veranda en varm sommerdag og det er ikke kjent noe konkret leveområde som kan vurderes her. Det finnes imidlertid egnede områder i nærheten som kan tenkes å være leveområder, for eksempel i nærheten av Snartefjell (område 10 i figur 2 og tabell 1) hvor det finnes grov soleksponert død ved av furu i bratt terreng.

Bilde 1. Brannflaten ved Liaråsen, Sannes i Drangedal. Furupraktbille ble funnet her i 1998 og 1999. Nå kommer det opp ung furuskog som vil gi mer skygge og gjøre området uegnet for furupraktbille. Foto: Arne Laugsand 17.10.2011.

Bilde 2 og 3. Hogstflaten ved Nesland i Drangedal. Furupraktbille ble funnet her i 1998 for første gang i nyere tid. Nå er det oppslag av ung furuskog som vil gjøre området for skyggefullt. En del stubber på hogstflaten er også for nedbrutt (med løs råttne ved) til å være aktuell for furupraktbillen. Foto: Arne Laugsand 18.10.2011.

Andre artsfunn

Det ble gjort en del andre interessante artsfunn og funn av rødlistede arter i løpet av feltarbeidet. Se tabellen i vedlegg 1. Disse er publisert på Artskart (Artsdatabanken og GBIF Norge 2012) og er dermed tilgjengelige for forvaltningen.

Under feltarbeidet i 2012 ble det i godt vær den 15. august funnet to svermende eksemplarer av *Buprestis novemmaculata* (EN), hvis eneste kjente forekomstområde i Norge er nettopp i Drangedal. Dette skulle bety at også furupraktbille kunne være på vingene under feltarbeidet. Leveviset til *B. novemmaculata* er ikke fullstendig kjent og dermed heller ikke habitatkravene, men det er grunn til å tro at habitatkravene overlapper med furupraktbillens.

For øvrig nevnes spesielt at klekkehull etter, og larver av trebukken *Tragosoma depsarium* (VU) ble funnet på flere lokaliteter. Denne arten krever grove døde læger av furu. Den har gått sterkt tilbake i alle europeiske land foruten Russland på grunn av at bestemmelser om skogskjøtsel gjør at vindfall fjernes (Ehnström og Holmer 2007) .

Konklusjon, diskusjon og videre anbefalinger.

Furupraktbille ble ikke funnet, men det ble som listen i Vedlegg 1 viser, gjort mange interessante funn av andre arter knyttet til gammel furuskog. *Buprestis novemmaculata* (EN) og *Tragosoma depsarium* (VU) er arter det er verdifullt å få bekreftet forekomster av. I tillegg ble det funnet flere interessante arter av biller og sopp. Insektmangfoldet knyttet til gammel furuskog er (som for flere andre skogtyper) ekstra stort i Drangedal og områder rundt Farris og nedover mot Arendal, sammenlignet med andre furuskogsområder på Østlandet. Det er derfor grunn til å gå videre med kartlegging av insektfauna knyttet til lavereliggende gammel furuskog i disse områdene for å kunne forvalte verdiene i henhold til naturmangfoldloven.

Det kan være flere årsaker til at furupraktbiller ikke ble funnet. Antagelig er eventuelle populasjoner individfattige. Innenfor budsjettet kunne bare et utvalg aktuelle lokaliteter undersøkes. Klekkehull og biller kan også være oversett på undersøkte lokaliteter. I tillegg foregikk feltarbeidet i slutten av og etter perioden på sommeren når voksne furupraktbiller er aktive. Derfor mener vi fortsatt at det er meget sannsynlig at furupraktbiller finnes i Norge.

I Sverige og Tyskland ligger stort sett de kjente leveområdene for furupraktbille under 200 meters høyde over havet (Marklund og Marklund 2010). Dette er fordi arten krever meget varme lokaliteter med god solinnstråling. Det er grunn til å anta at arten også i Norge foretrekker åpen eldre furuskog med god solinnstråling i lavlandet. Slik skog er også viktig for mange andre rødlistede arter innen ulike artsgrupper. Det er i dag langt i mellom områder med høy tetthet av grov gammel død ved av furu i lavlandet. Evalueringen av skogvernet peker også på behovet for mer vern av gammel furuskog og sandfuruskog i lavlandet (Framstad m. fl. 2010a). Kun én prosent av skogarealet i høydelaget 1-300 meter er vernet i Øst-Norge (Framstad & Blindheim 2010b).

I det videre arbeidet med søk etter furupraktbille kan det derfor være fornuftig ikke bare å lete etter furupraktbille alene, men inkludere, som et tilleggsmål, å finne fram til områder med gammel furuskog og sandfuruskog som skulle kunne egne seg for furupraktbille. Selv om arten ikke finnes der i dag så vil dette være områder hvor den kan tenkes å reetablere seg. Slike områder bør også inventeres for truet insektfauna generelt. Slik vil videre kartlegging gi verdifulle resultater uavhengig om en finner populasjoner med furupraktbille eller ikke. Med kartlagte områder står en da med et godt kunnskapsgrunnlag hvis det skulle bli aktuelt å sette ut furupraktbille i nye områder, eller som siste utvei å gjeninnføre furupraktbille til Norge hvis arten viser seg med sannsynlighet å være utdødd.

Vi mener fortsatt det er i områder nær Drangedal det er størst sannsynlighet for å gjenfinne furupraktbille, men i et videre søk kan det vurderes å inkludere områder nær de gamle funnstedene ved Nedenes (ved Arendal) og ved Kragerø og å utvide søkeområdet generelt. Ved Ljan og området rundt i Oslo er det sterkt

utbygd. Forekomst kan ikke utelukkes. Det finnes en del eldre furu på østsiden av Oslo for eksempel langs jernbanelinjen og ved Ekeberg, men spesielt ved Ekeberg har kartleggingsinnsatsen på insekter vært høy og vi regner det for mindre sannsynlig at populasjoner har unngått å bli kartlagt. Brannflater i innenfor hele det potensielle utbredelsesområdet vies spesiell oppmerksomhet.

En metode som kan forsøkes er å bruke feromon-feller for å fange voksne biller levende. Denne metoden krever at man er ute under den tiden voksne biller er aktive. Den krever tilgang på effektivt feromon. Fellene må røktes kontinuerlig. Metoden må brukes med varsomhet, da man potensielt lokker mange individer til "feil sted". Metoden kan være et supplement til annen kartlegging.

Referanser

Artsdatabanken og GBIF-Norge 2012. Artskart.

<http://artskart.artsdatabanken.no/Default.aspx>

Ehnström, B. og Holmer, M. 2007. Nationalnyckeln til Sveriges flora och fauna. Skalbaggar: Långhorningar. Coleoptera: Cerambycidae. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. & Sloreid, S.-E. 2010a. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. – NINA Rapport 535. 214 s.

Framstad, E. & Blindheim, T. 2010b. Naturfaglig evaluering av Frivillig vernområder. – NINA Rapport 534. 108 s

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S., red. 2010. Norsk rødliste for arter 2010, Artsdatabanken, Norge.

Marklund, D. & Marklund, S. 2010. Inventering av jättepraktbagge Höga kusten Ångermanland. Rapport 2010-7. Länsstyrelsen Västernorrland avd. för Miljö och Natur.

Stange, E. & Sverdrup-Thygeson, A. 2011. Faglig grunnlag for handlingsplan for furupraktbille *Chalcophora mariana*. – NINA Rapport 682. 21 s.

Ødegaard, F. 2010. Furupraktbille *Chalcophora mariana* (L.). Artsdatabanken.

<http://www2.artsdatabanken.no/faktaark/Faktaark118.pdf>

Vedlegg 1. Øvrige artsfunn i prosjektet som er rapportert til Artskart

Art	Norsk navn	RL	Lokalitet	MGRS	Kommune	Dato	Observatør
Sopp							
<i>Funalia trogii</i>	Hårkjuke	VU	Vierbekkdalen –	32VNL1554643928	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Perenniporia tenuis</i>	Eggegul kjuke	VU	Snartefjell –	32VNL9365053824	Drangedal	19.10.2011	Olberg S./Laugsand A.
<i>Fistulina hepatica</i>	Oksetungesopp	NT	Liaråsen –	32VNL1510744501	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Hericium coralloides</i>	Korallpiggsopp	NT	Snartefjell –	32VNL9373853736	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Phellinus pini</i>	Furustokkjuke		Snartefjell –	32VNL9354853647	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Phellinus pini</i>	Furustokkjuke		Bjønnsfjellet –	32VNL0407937949	Drangedal	18.10.2011	Laugsand A.
<i>Phellinus robustus</i>	Eikeildkjuke		Vierbekkdalen –	32VNL1551843917	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
Biller							
<i>Buprestis novemmaculata</i>		EN	Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Buprestis novemmaculata</i>		EN	Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Neomida haemorrhoidalis</i>		EN	Svarttjenn øst –	32VNL0978240895	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Plegaderus saucius</i>		EN	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Plegaderus saucius</i>		EN	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Plegaderus saucius</i>		EN	Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Plegaderus saucius</i>		EN	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Calitys scabra</i>		VU	Snartefjell –	32VNL9371053727	Drangedal	19.10.2011	Olberg S./Laugsand A.
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Sinoberbille	VU	Ålkarheia –	32VNL1540343807	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Sinoberbille	VU	Ålkarheia –	32VNL1526543759	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Sinoberbille	VU	Slovassdalen –	32VNL0650353781	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Hololepta plana</i>		VU	Henseidfjellet –	32VNL1306246153	Drangedal	17.10.2011	Laugsand A.
<i>Hololepta plana</i>		VU	Straume –	32VNL0852347268	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Silvanus unidentatus</i>		VU	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Tragosoma depsarium</i>		VU	Kverntjern –	32VNL1568544040	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Tragosoma depsarium</i>		VU	Stiansfjellet –	32VNL1452344263	Drangedal	17.10.2011	Laugsand A.
<i>Tragosoma depsarium</i>		VU	Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Tragosoma depsarium</i>		VU	Varparåsane –	32VNL2101441711	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Ampedus cinnabarinus</i>		NT	Vierbekkdalen –	32VNL1554643928	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Ampedus praeustus</i>		NT	Snartefjell –	32VNL9365053824	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Ampedus praeustus</i>		NT	Snartefjell –	32VNL1306253826	Drangedal	19.10.2011	Olberg S.
<i>Eblisia minor</i>		NT	Grønlitjern V –	32VNL9819341660	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Ips sexdentatus</i>		NT	Slovassdalen –	32VNL0650353781	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Ips sexdentatus</i>		NT	Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Ips sexdentatus</i>		NT	Snartefjell –	32VNL9259154621	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Ips sexdentatus</i>		NT	Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Ips sexdentatus</i>		NT	Ettestad –	32VNL9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Platysoma lineare</i>		NT	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Platysoma lineare</i>		NT	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Plegaderus vulneratus</i>		NT	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Plegaderus vulneratus</i>		NT	Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Acanthocinus aedilis</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Acanthocinus aedilis</i>			Slovassdalen –	32VNL0646953825	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Aegomorphus clavipes</i>			Snartefjell –	32VNL9259154621	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Aegomorphus clavipes</i>			Snartefjell –	32VNL9317753809	Drangedal	15.08.2012	Olberg S.
<i>Agathidium seminulum</i>			Slovassdalen –	32VNL0646953825	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Altica palustris</i>			Portil –	32VNL9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Amara praetermissa</i>			Moland –	32VNL0975145951	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Ampedus sanguineus</i>			Liaråsen –	32VNL1522944519	Drangedal	17.10.2011	Laugsand A.
<i>Ampedus tristis</i>			Liaråsen –	32VNL1522944519	Drangedal	17.10.2011	Laugsand A.
<i>Anaspis rufilabris</i>			Kverntjern –	32VNL1568544040	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Anastrangalia sanguinolenta</i>			Stigansfjellet –	32VNL1447844265	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Anidorus nigrinus</i>			Bjørkholt –	32VNL0470555107	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Anisotoma glabra</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Anthaxia morio</i>			Portil –	32VNL9234954997	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Anthaxia quadripunctata</i>			Lenes N –	32VNL1145239256	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Anthaxia quadripunctata</i>			Grønlitjern –	32VNL9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Anthaxia quadripunctata</i>			Grønlitjern –	32VNL9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Anthaxia quadripunctata</i>			Gare –	32VNL0729639187	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Anthobium unicolor</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.

Art	Norsk navn	RL	Lokalitet	MGRS	Kommune	Dato	Observatør
<i>Anthonomus rubi</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Archarius pyrrhoceras</i>			Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Olberg Stefan
<i>Archarius pyrrhoceras</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Arhopalus rusticus</i>			Snartefjell Ø –	32VML9400953740	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Arhopalus rusticus</i>			Kverntjern –	32VNL1568544040	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Auleutes epilobii</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Bolitophagus reticulatus</i>			Vierbekkdalen –	32VNL1554643928	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Byctiscus betulae</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Calvia quatuordecimguttata</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Chrysanthia geniculata</i>			Langmyrkatten –	32VNL1039537605	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Chrysolina varians</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Cis comptus</i>			Vierbekkdalen –	32VNL1554643928	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Cis comptus</i>			Langmyr –	32VNL0994937752	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Cis villosulus</i>			Moen –	32VNL1252049298	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Coccinella hieroglyphica</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Coccinella hieroglyphica</i>			Snartefjell –	32VML9317753809	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Coccinella hieroglyphica</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Cryptocephalus labiatus</i>			Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Crypturgus hispidulus</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Crypturgus subcristatus</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Dolichosoma lineare</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Ennearthron cornutum</i>			Langmyr –	32VNL0994937752	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Hylesinus fraxini</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Lochmaea caprea</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Lochmaea caprea</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Longitarsus luridus</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Meligethes denticulatus</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Mordella aculeata</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Mordella holomelaena</i>			Grønltjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Mycetina cruciata</i>			Snartefjell Ø –	32VML9407253782	Drangedal	19.10.2011	Laugsand A.
<i>Mycetina cruciata</i>			Snartefjell Ø	32VML9407253782	Drangedal	19.10.2011	Laugsand A.
<i>Orchestes rusci</i>			Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Orchestes rusci</i>			Grønltjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Orthotomicus laricis</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Orthotomicus laricis</i>			Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Orthotomicus laricis</i>			Henneseid –	32VNL12504934	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Paromalus parallelepipedus</i>			Voje sag –	32VNL044046693	Drangedal	13.08.2012	Olberg Stefan
<i>Paromalus parallelepipedus</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Paromalus parallelepipedus</i>			Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Paromalus parallelepipedus</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Peltis ferruginea</i>			Snartefjell Ø –	32VML9407253782	Drangedal	19.10.2011	Laugsand A.
<i>Peltis ferruginea</i>			Svarttjenn nord –	32VNL0954141273	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Perapion curtirostre</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Perapion marchicum</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Perapion marchicum</i>			Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Perapion marchicum</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Phaenops cyanea</i>			Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Phaenops cyanea</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Platysoma angustatum</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Platysoma angustatum</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Platysoma angustatum</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Platysoma deplanatum</i>			Slovassdalen –	32VNL0646953825	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Pogonocherus fasciculatus</i>			Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Protapion apricans</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Protapion fulvipes</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Rhyncolus sculpturatus</i>			Stigansfjellet –	32VNL1447844265	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Rhyncolus sculpturatus</i>			Kverntjern –	32VNL1568544040	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Scaphisoma agaricinum</i>			Ramnåsen –	32VNL0652335799	Drangedal	18.10.2011	Laugsand A.
<i>Sitona sulcifrons</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Spondylis buprestoides</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Stictoleptura rubra</i>			Grønltjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Sulcacis fronticornis</i>			Moen –	32VNL1252049298	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Sulcacis nitidus</i>			Vierbekkdalen –	32VNL1554643928	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan

Art	Norsk navn	RL	Lokalitet	MGRS	Kommune	Dato	Observatør
<i>Tachyta nana</i>			Moen –	32VNL1252049298	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Temnocerus nanus</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Tomicus minor</i>			Øverland –	32VNL0986237836	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
<i>Trichius fasciatus</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Triplax russica</i>			Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg Stefan
<i>Tyrus mucronatus</i>			Snartefjell Ø –	32VML9407253782	Drangedal	19.10.2011	Laugsand A.
<i>Uloma rufa</i>			Snartefjell –	32VML9365053824	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Uloma rufa</i>			Snartefjell Ø –	32VML9412353694	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Uloma rufa</i>			Liaråsen –	32VNL1488744389	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Uloma rufa</i>			Liaråsen –	32VNL1524344397	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan
<i>Uloma rufa</i>			Stiansfjellet –	32VNL1452344263	Drangedal	17.10.2011	Laugsand A.
<i>Uloma rufa</i>			Snartefjell –	32VML9358953567	Drangedal	19.10.2011	Laugsand A.
<i>Uloma rufa</i>			Liaråsen –	32VNL1489644383	Drangedal	17.10.2011	Laugsand A.
<i>Uloma rufa</i>			Langmyrknetten –	32VNL1039537605	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Uloma rufa</i>			Varparåsane –	32VNL2101441711	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Uloma rufa</i>			Bjørkholt –	32VNL0471255115	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Uloma rufa</i>			Svarttjenn nord –	32VNL0954141273	Drangedal	16.08.2012	Laugsand A.
Øyestikkere							
<i>Sympetrum danae</i>	Svart høstlibelle		Bjørkholt –	32VNL0471255115	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Sympetrum danae</i>	Svart høstlibelle		Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Sympetrum vulgatum</i>	Sørlig høstlibelle		Portil –	32VML9239754988	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
Edderkoppdyr							
<i>Allochernes wideri</i>	Råteskorpion	EN	Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Laugsand A.
Nebmunner							
<i>Cixidia confinis</i>		VU	Snartefjell Ø –	32VML9406453786	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Cixidia confinis</i>		VU	Stigansfjellet –	32VNL1447844265	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Cixidia confinis</i>		VU	Snartefjell Ø –	32VML9406453786	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Cixidia lapponica</i>		VU	Ramnåsen –	32VNL0652335799	Drangedal	18.10.2011	Laugsand A.
<i>Mezira tremulae</i>	Ospevedtege	NT	Snartefjell –	32VNL1306253826	Drangedal	19.10.2011	Laugsand A.
<i>Aradus betulinus</i>	Kjukebarktege		Snartefjell Ø –	32VML9406453786	Drangedal	19.10.2011	Olberg Stefan
<i>Aradus obtectus</i>			Lenes N –	32VNL1145239256	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
Rettvinger							
<i>Decticus verrucivorus</i>		NT	Langmyr –	32VNL0992137762	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
Tovinger							
<i>Tabanus glaucopsis</i>		EN	Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Olberg Stefan
<i>Choerades marginata</i>			Slovassdalen –	32VNL0650353781	Drangedal	15.08.2012	Olberg S.
<i>Choerades marginata</i>			Bjørkholt –	32VNL0470555107	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Chrysotoxum bicinctum</i>			Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Olberg Stefan
<i>Chrysotoxum bicinctum</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Eristalis picea</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Eristalis rupium</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Laphria flava</i>			Hoseid –	32VML9966653939	Drangedal	13.08.2012	Olberg Stefan
<i>Laphria flava</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Myathropa florea</i>			Hulfjell gård –	32VNL0506447541	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Neoascia geniculata</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg S.
<i>Sericomyia silentis</i>			Bjørkholt –	32VNL0470555107	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Sericomyia silentis</i>			Bjørkholt –	32VNL0471255115	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Sericomyia silentis</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Xylota segnis</i>			Ettestad –	32VML9423753460	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
Veps							
<i>Andrena marginata</i>		EN	Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
<i>Andrena marginata</i>		EN	Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus flavidus</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Olberg Stefan
<i>Bombus lapidarius</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus lapidarius</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus lucorum</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus lucorum</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus lucorum</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus norvegicus</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus pratorum</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus sylvarum</i>			Rørholt –	32VNL2214640623	Bamble	13.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus sylvestris</i>			Grønlitjern –	32VML9886841790	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus terrestris</i>			Øverland –	32VNL0988537795	Drangedal	14.08.2012	Laugsand A.
<i>Bombus wurflenii</i>			Portil –	32VML9234954997	Drangedal	15.08.2012	Laugsand A.

Art	Norsk navn	RL	Lokalitet	MGRS	Kommune	Dato	Observatør
<i>Pristiphora cincta</i>			Rundmyr –	32VNL0981441273	Drangedal	16.08.2012	Olberg S.
<i>Sirex juvencus</i>			Dalane –	32VML9760953047	Drangedal	15.08.2012	Olberg Stefan
Fugl							
<i>Dryocopus martius</i>	Svartspett		Ålkarheia –	32VNL1540343807	Drangedal	17.10.2011	Olberg Stefan

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>